

Komparativna analiza poreza na dohodak u odabranim zemljama Europske unije i Republici Hrvatskoj

Zec, Domagoj

Undergraduate thesis / Završni rad

2023

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **The University of Applied Sciences Baltazar Zaprešić / Veleučilište s pravom javnosti Baltazar Zaprešić**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:129:515967>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-07-13**

Repository / Repozitorij:

[Digital Repository of the University of Applied Sciences Baltazar Zaprešić - The aim of Digital Repository is to collect and publish diploma works, dissertations, scientific and professional publications](#)

VELEUČILIŠTE
s pravom javnosti
BALTAZAR ZAPREŠIĆ
Zaprešić

Stručni prijediplomski studij
Poslovanje i upravljanje

DOMAGOJ ZEC

KOMPARATIVNA ANALIZA POREZA NA DOHODAK U
ODABRANIM ZEMLJAMA EUROPSKE UNIJE I REPUBLICI
HRVATSKOJ

ZAVRŠNI RAD

Zaprešić, 2023. godine

VELEUČILIŠTE
s pravom javnosti
BALTAZAR ZAPREŠIĆ
Zaprešić

Stručni prijediplomski studij
Poslovanje i upravljanje

Usmjerenje Poslovna ekonomija i financije

ZAVRŠNI RAD

KOMPARATIVNA ANALIZA POREZA NA DOHODAK U
ODABRANIM ZEMLJAMA EUROPSKE UNIJE I REPUBLICI
HRVATSKOJ

Mentor:
Dario Lešić, univ. spec. oec.

Naziv kolegija:
POREZNI SUSTAV EU

Student:
Domagoj Zec

JMBAG studenta:
0283037349

SADRŽAJ

SAŽETAK.....	1
ABSTRACT	2
1. UVOD.....	3
2. TEORIJSKA PODLOGA POREZA NA DOHODAK.....	4
2.1 POJMOVNO ODREĐENJE	4
2.2 OBILJEŽJA POREZA NA DOHODAK	5
2.3 OBLICI POREZA NA DOHODAK	7
2.4 OBVEZNICI POREZA NA DOHODAK	8
2.5 IZVORI POREZA NA DOHODAK.....	9
3. POVIJESNI RAZVOJ POREZA NA DOHODAK	11
4. KOMPARATIVNA ANALIZA POREZA NA DOHODAK U ODABRANIM ZEMLJAMA EUROPSKE UNIJE.....	13
4.1 POREZ NA DOHODAK REPUBLIKE HRVATSKE	13
4.2 POREZ NA DOHODAK SAVEZNE REPUBLIKE NJEMAČKE.....	16
4.3 POREZ NA DOHODAK REPUBLIKE SLOVENIJE	19
4.4. POREZ NA DOHODAK REPUBLIKE AUSTRIJE.....	22
4.5. USPOREBA POREZA NA DOHODAK U ODABRANIM ZEMLJAMA	24
5. ZAKLJUČAK	27
6. IZJAVA.....	28
7. POPIS LITERATURE	29
7.1 KNJIGE I ČLANCI.....	29
7.2 INTERNETSKI IZVORI.....	29
8. POPIS SLIKA, TABLICA I GRAFIKONA	31
ŽIVOTOPIS.....	32

SAŽETAK

U današnjem svijetu porezi predstavljaju vrlo važan pojam, a predstavljaju prikupljanje financijskih sredstava pomoću kojih države financiraju svoje javne rashode. Ovim završnim radom nastoji se ukazati na važnost poreza s fokusom na porez na dohodak. Rad se sastoji od dva glavna dijela: teorijski i empirijski dio. Teorijski dio odnosi se na pojam poreza na dohodak, njegove specifičnosti, prednosti i nedostatke, povijest razvoja kao i osnovne pojmove koji su s njim usko povezani. Empirijskim dijelom prikazan je porez na dohodak na primjeru država članica Europske unije: Republici Hrvatskoj, Saveznoj Republici Njemačkoj, Republici Austriji i Republici Sloveniji. Pomoću prikupljenih podataka donesen je zaključak o važnosti poreza na dohodak u poreznim sustavima prethodno navedenih zemalja.

Ključne riječi: porezni sustav, porez na dohodak, osobni odbitak, porezna stopa, porezni obveznik

Title in English: COMPARATIVE ANALYSIS OF INCOME TAX IN SELECTED EUROPEAN UNION COUNTRIES AND THE REPUBLIC OF CROATIA

ABSTRACT

In today's world, taxes are a very important concept, representing the collection of financial resources used by governments to fund their public expenditures. This final paper aims to emphasize the importance of taxes with a focus on income tax. The paper consists of two main parts: theoretical and empirical section. The theoretical part pertains to the concept of income tax, its specificities, advantages, disadvantages, historical development, and basic concepts closely related to it. The empirical section presents income tax using the example of European Union member states: the Republic of Croatia, and the Federal Republic of Germany, the Republic of Austria, and the Republic of Slovenia. Based on the gathered data, a conclusion is drawn regarding the importance of income tax in the tax systems of the aforementioned countries.

Key words: tax system, income tax, personal deduction, tax rate, taxpayer

1. UVOD

Porezi predstavljaju vrlo važan pojam u svakoj državi a predstavljaju prikupljanje prihoda pomoću kojih se pokrivaju javni rashodi. Porezni sustavi država se razlikuju pa tako i porez na dohodak koji je ujedno i predmet istraživanja ovog završnog rada. Porez na dohodak odnosi se na ekonomski rezultat koji je ostvarila fizička osoba u određenom razdoblju, a najčešće jednoj godini.

Cilj ovog završnog rada je upoznavanje s osnovnim pojmovima poreznog sustava u Republici Hrvatskoj i odabranim zemljama Europske unije s naglaskom na porez na dohodak te utvrđivanje posebnosti i razlika između primjene poreza na dohodak u odabranim državama.

Teorijski dio rada usredotočen je na pojam poreza na dohodak te njegova glavna obilježja i karakteristike. Nadalje, objašnjeni su glavni pojmovi vezani uz oporezivanje kao što su: porezna osnovica, porezni obveznik, osobni odbitak, porezni gubitak te subjekt oporezivanja. Također, ukratko je prikazana i objašnjena povijest razvoja poreza na dohodak. Osim teorijskog određivanja pojma poreza na dohodak, isti je objašnjen na primjeru odabranih zemalja članica Europske unije: Republici Hrvatskoj, Saveznoj Republici Njemačkoj, Republici Sloveniji te Republici Austriji. Komparativnom analizom prikazane su sličnosti i razlike poreza na dohodak u prethodno navedenim državama.

Temeljem prikupljenih podataka doneseni su određeni zaključci o porezu na dohodak i njegovoj primjeni na primjeru poreznih sustava odabranih zemalja.

2. TEORIJSKA PODLOGA POREZA NA DOHODAK

Ovim poglavljem završnog rada nastoji se objasniti i definirati porez na dohodak s teorijske strane. Osim pojmovnog određenja, navedene su i objašnjene glavne karakteristike kao i ciljevi poreza na dohodak. Nadalje, definiran je pojam poreznog obveznika te su predstavljeni osnovni oblici i izvori poreza na dohodak.

2.1 POJMOVNO ODREĐENJE

Porez na dohodak (engl. *Individual Income Tax*) pripada direktnim porezima te je usmjeren na dohodak čija je veličina povezana s fizičkom osobom određenih svojstava. Njegov cilj je obuhvatiti poreznu sposobnost koja je nastala kao rezultat propisane aktivnosti s time da se u obzir uzimaju i osobne okolnosti poreznog obveznika. Porez na dohodak vrlo je važan porezni oblik u poreznom sustavu većine država zbog toga što se njime prikuplja velika količina financijskih sredstava. Također, porez na dohodak pogodan je instrument za ostvarivanje određenih nefiskalnih ciljeva oporezivanja. Unatoč navedenim prednostima i važnosti, smatra se kako porez na dohodak ima određene nedostatke kao što su: kompliciranost, porezno-tehnički te socijalni i ekonomski problemi.

Provođenje poreza na dohodak predstavlja velik izazov u poreznom sustavu država, a kao glavni razlozi u literaturi se navode:

- skupoća ubiranja,
- utvrđivanje oporezivog dohotka,
- izbor metode utvrđivanja porezne osnovice,
- zadiranje u intimu poreznih obveznika,
- problem pravednosti u raspoređivanju poreznog tereta.

Problem zadiranja u intimu poreznih obveznika najizraženiji je u slučaju poreza na dohodak stoga ga neki autori nazivaju „najosobnijim osobnim porezom“.

Kako i sam naziv poreza kaže, porez na dohodak odnosi se na oporezivanje dohotka koji se može definirati kao „...ekonomski rezultati koji je ostvarila neka fizička osoba u određenom vremenskom razdoblju, i koji, uz istodobno uzimanje u obzir osobnih okolnosti, odražava ekonomsku snagu poreznog obveznika (Jelčić, 2011:125)“. Utvrđivanje poreza na dohodak podrazumijeva zbrajanje svih ekonomskih veličina u određenom razdoblju, a najčešće jedne

kalendarske godine. No, unatoč prethodno navedenim definicijama dohotka, ne postoji jedinstvena definicija koju primjenjuju sve države svijeta. S obzirom na to, različite države uključuju različite vrste prihoda u dohodak stoga je i utvrđivanje poreza na dohodak drugačije od države do države.

Porezom na dohodak nastoje se postići određeni financijski, socijalni i politički ciljevi. Financijski cilj podrazumijeva prikupljanje velikih količina financijskih sredstava pomoću kojih se financiraju javni rashodi. Naravno, izdašnost prikupljanja poreza na dohodak mora imati i svoje granice s obzirom da zadire u privatnu sferu poreznog obveznika. Naime, potrebno je voditi računa o isplativosti povećanja ekonomske snage do određene veličine s obzirom da porezni obveznik može odlučiti isplati li mu se povećati svoj dohodak te ga usporediti s poreznim opterećenjem drugih obveznika za koje smatra da svoj dohodak stječu s manje napora. Nadalje, socijalno-politički cilj podrazumijeva oporezivanje prema ekonomskoj snazi čime nalaže da bi se realni dohodak u određenom vremenskom razdoblju trebao opteretiti konstantnim poreznim opterećenje. Također, navedeni cilj trebao bi se zasnivati na jednakosti i pravednosti u oporezivanju.

2.2 OBILJEŽJA POREZA NA DOHODAK

Kako bi se lakše utvrdilo što je zapravo porez na dohodak i na koji se način isti razlikuje od nekog drugog poreznog oblika najbolje je objasniti kroz njegove karakteristike.

Porez na dohodak, kao što je već spomenuto, predstavlja najsloženiji porezni oblik upravo zbog kompliciranosti utvrđivanja definicije dohotka. Njegovo provođenje trebalo bi podrazumijevati sposobnu i dobro organiziranu poreznu upravu i porezni sustav evidencije podataka te visok stupanj spremnosti na suradnju od strane poreznih obveznika.

Jelčić (2011.) navodi šest osnovnih karakteristika poreza na dohodak, a to su:

- predmet oporezivanja,
- osnovica poreza na dohodak,
- oporeziva porezna osnovica,
- povod oporezivanju,
- direktan (izravan) porez,
- subjekt oporezivanja.

Predmet oporezivanja poreza na dohodak podrazumijeva ukupne prihode odnosno sintetički dohodak. Postoje određeni porezni oblici koji se odnose na oporezivanje samo pojedinih dijelova dohotka (pojedinih prihoda), a nazivaju se još i analitičkim porezima.

Osnovica poreza na dohodak odnosi se na ukupni neto dohodak koji se dobiva oduzimanjem propisno utvrđenih odbitaka od bruto dohotka. Odnosi se na dohotke od nesamostalnog rada, dohodak od samostalne djelatnosti, dohodak od imovine i imovinskih prava, dohodak od kapitala i druge dohotke koje fizička osoba ostvari u tuzemstvu i inozemstvu.

Oporeziva porezna osnovica karakterističan je pojam kod poreza na dohodak upravo zbog toga što je isti vrlo osoban. Naime, veličina na koju se primjenjuje porez na dohodak nije klasična porezna osnovica već svojstvena i prilagođena veličina odnosno oporeziva porezna osnovica. Pri određivanju ukupnog poreznog opterećenja u obzir se uzimaju specifične porezne olakšice što bi značilo oduzimanje istih od neto dohotka nakon čega se dobiva spomenuta individualna oporeziva porezna osnovica na koju se primjenjuje određena kamatna stopa a time i ukupni iznos poreznog opterećenja kojeg je porezni obveznik dužan podmiriti.

Povod oporezivanju podrazumijeva činjenicu kako za oporezivanje porezom na dohodak nije bitno za koje je svrhe taj isti dohodak utrošen već koliki je dohodak pritekao poreznom obveznu u određenom vremenskom razdoblju.

Porez na dohodak pripada u kategoriju **direktnih (izravnih) poreza** s obzirom da se isti plaća prije i neovisno o trošenju dohotka.

Subjekt oporezivanja odnosi se na fizičke osobe koje se oporezuju porezom na dohodak. Naime, logika nalaže kako se i sam pojam dohotka odnosi na pojam fizičke osobe.

Osim prethodno navedenih pojmova, uz porez na dohodak vežu se pojmovi poput poreznog gubitka, osobnog odbitka te poreznog razdoblja.

Prema Zakonu o porezu na dohodak, porez na dohodak utvrđuje se za kalendarsku (poreznu) godinu. No, porezno razdoblje može biti i kraće ukoliko je u tijeku kalendarske godine rezident promijenio status u nerezidenta ili ukoliko je porezni obveznik tek rođen ili preminuo.

Porezni gubitak odnosi se na situaciju u kojoj je iznos izdataka veći od iznosa primitaka. Isti se može nadoknaditi samo od dohotka po osnovi kojega je i u tvrđen, a nadoknađuju se prema redoslijedu nastanka.

Osobni odbitak je zapravo neoporezivi dio dohotka koji se sastoji od osnovnog osobnog odbitka te dodataka. Iznosi osnovnih osobnih odbitaka kao i dodataka razlikuju se u poreznim sustavima država stoga će u nastavku rada isti biti prikazani za odabrane države Europske unije.

2.3 OBLICI POREZA NA DOHODAK

Porez na dohodak nastao je kao posljedica rasta važnosti novčane (financijske) privrede. Prva zemlja koja je uvela porez na dohodak bila je Engleska s obzirom da je predstavljala veliku gospodarsku silu. Jelčić (2011.) navodi kako se više od 200 godina porez na dohodak ubirao pomoću osnovna tri oblika, a koji će ukratko biti objašnjeni u nastavku rada.

Dvotračni anglosaksonski (engleski) oblik prvo se počeo primjenjivao se u Velikoj Britaniji, a provodio se na način da su se prihodi podložni oporezivanju oporezivali jednim proporcionalnim porezom na dohodak. Ukoliko je porez na dohodak prelazio određeni iznos oporezivao se i nadporezom koji se ubirao primjenom progresivne tarife.

Jednostepeni germanski oblik odnosio se na oporezivanje dohotka primjenom progresivne tarife.

Višečlani romanski oblik odvojeno je oporezivao određene vrste prihoda, dijelom proporcionalno, a dijelom regresivno nakon čega se ukupni iznos prihoda oporezivao dodatno i dopunskim progresivnim porezom.

Osim prethodno navedenih oblika poreza na dohodak, Jelčić (2011.) spominje i dualni te jednostopni porez na dohodak. Dualni porez na dohodak ideja je kojom je Niels Christian Nielsen htio zamijeniti dotadašnji sintetički porez na dohodak. Naime, ovakav oblik obuhvaćao je analitičke i sintetičke elemente poreza na dohodak. Prema njemu se ukupni dohodak razdvajao na dvije vrste prihoda (prihode od kapitala i prihode od ostalih izvora) nakon čega su se isti zbrajali prema vrsti a zatim se na taj zbroj pojedine vrste primjenjivala određena porezna stopa. Na grupu prihoda od kapitala primjenjivala se proporcionalna stopa dok se na grupu ostalih prihoda primjenjivala progresivna tarifa. Prva država koja je uvela ovakav način poreza na dohodak je Danska.

S druge strane, jednostopni porez na dohodak uveden je zbog velike kompliciranosti poreza na dohodak u SAD-u. Naime, čak ni visoko obrazovani porezni službenici nisu razumjeli niti mogli primijeniti kompliciranu poreznu reformu. Prvotni prijedlog bilo je uvođenje jedne porezne stope od 19% što nakraju nije usvojeno. Broj poreznih stopa smanjio se s 14 na 2 ali

su ostale brojne dvojbe u vezi žrtvovanja plaćanja poreza prema ekonomskoj snazi kako bi se pojednostavilo oporezivanje.

2.4 OBVEZNICI POREZA NA DOHODAK

Obveznik poreza na dohodak je, kao što je već spomenuto i prethodnim poglavljima rada, fizička osoba koja ostvaruje dohodak. No, obitelj se također kao skupina ljudi može smatrati obveznikom poreza na dohodak što se u literaturi navodi kao zajedničko oporezivanje. Obveznici poreza na dohodak mogu biti rezidenti i nerezidenti. Rezidenti su fizičke osobe koje u Republici Hrvatskoj ima prebivalište, boravište ili je zaposlena u državnoj službi. S druge strane, pod pojmom nerezidenta podrazumijeva se fizička osoba koja u Republici Hrvatskoj nema niti prebivalište niti boravište već u Republici Hrvatskoj ostvaruje dohodak koji se oporezuje odredbama tuzemnog zakona.

Prvi način zajedničkog oporezivanja donosi se na dohodak koji je zbroj svih pojedinačnih dohodaka članova obitelji. Drugi način je oporezivanje podjelom dohodaka na članove obitelji, a koji se može podijeliti na dva modela: model oporezivanja na osnovi pune podjele dohotka (puni *splitting*) te model oporezivanja na osnovi djelomične podjele dohotka (djelomični *splitting*) (Jelčić, 2011.).

Svaki od navedenih modela ima svoje prednosti i nedostatke, a odabir modela koji će se primjenjivati u određenoj državi većinom ovisi o njezinim političkim odlukama. Smatra se kako kod modela zajedničkog oporezivanja dolazi do odmaka od stvarnosti te kako se za potrebe oporezivanja prikazuju fiktivne i matematički dobivene veličine na kojima se zatim vrši oporezivanje. Također, velik je problem i pitanje pravednosti s obzirom da se porezno opterećenje obitelji kao i porezno opterećenje po članu obitelji razlikuju. Oporezivanje dohotka na temelju individualnih i osobnih karakteristika svakog poreznog obveznika predstavlja jedno rješenje pravednosti u oporezivanju stoga se upravo ovakav način provodi u većini suvremenih zemalja.

2.5. IZVORI POREZA NA DOHODAK

Prema Zakonu o porezu na dohodak (Članak 5., NN 114/23), izvori dohotka dijele se na:

- Dohodak od nesamostalnog rada
- Dohodak od samostalne djelatnosti
- Dohodak od imovine i imovinskih prava
- Dohodak od kapitala
- Drugi dohodak

Javorović (2015.) navodi kako dohodak od nesamostalnog rada predstavlja razliku između primitaka i izdataka po osnovi nesamostalnog rada koji su nastali u istom razdoblju. Primitcima od nesamostalnog rada smatraju se: plaće, mirovine, stipendije iznad propisanih iznosa, poduzetnička plaća, potpore i nagrade iznad propisanih iznosa te premije osiguranja koje plaćaju poslodavci za svoje zaposlene, a koji mogu biti isplaćeni u novcu ili naravi (npr. korištenje zgrada i prometnih sredstava) (Pešut, 2021.). Nasuprot tome, izdacima od nesamostalnog rada smatraju se svi uplaćeni doprinosi za obvezna osiguranja iz primitka.

Dohodak od samostalne djelatnosti se prema istom autoru određuje kao razlika između poslovnih primitaka i izdataka u određenom razdoblju na temelju propisanih poslovnih knjiga. Odnosi se na sve djelatnosti koje se obavljaju za svoj račun i na vlastitu odgovornost a čiji je cilj stjecanje dohotka. U dohodak od samostalne djelatnosti pripadaju dohodak od obrta, dohodak od slobodnih zanimanja te dohodak od poljoprivrede i šumarstva.

Fizičke osobe svoju imovinu mogu upotrebljavati u smislu zadovoljavanja osobnih potreba ili za povećanje ekonomske snage odnosno efektuiranja određenog dohotka. U slučaju ostvarivanja dodatnih koristi od nekretnina, pokretnih stvari i imovinskih prava govorimo o dohotku od imovine i imovinskih prava koji je podložan oporezivanju. U predmet oporezivanja dohotka od imovine pripadaju dohodak ostvaren otuđenjem imovine te dohodak ostvaren njezinim iznajmljivanjem odnosno vremenski ograničenim ustupanjem. Navedeni dohodak predstavlja razliku između primitaka koje je porezni obveznik ostvario od svoje imovine te izdataka koje je porezni obveznik imao u razdoblju a koji su vezani uz prethodno spomenute ostvarene primitke.

„Dohodak od kapitala po osnovi kapitalnih dobitaka čini razlika između ugovorene prodajne cijene odnosno primitka utvrđenog prema tržišnoj vrijednosti financijske imovine

Domagoj Zec: *Komparativna analiza poreza na dohodak u odabranim zemljama Europske unije i Republici Hrvatskoj* (stručni završni rad)

koja se otuđuje i nabavne vrijednosti (Javorović, 2015.).“ Primici koji se smatraju dohotkom od kapitala su: primici po osnovi kamata, primici po osnovi izuzimanja imovine i korištenja usluga na teret dobiti tekućeg razdoblja, primici od dividendi i udjela u dobiti, primici u naravi po osnovi udjela u dobiti članova uprave trgovačkih društava te kapitalni dobiti.

U kategoriju drugih dohodaka pripadaju svi ostali dohoci koji nisu ostvareni temeljem nesamostalnog rada, samostalne djelatnosti, imovine i imovinskih prava te kapitala i osiguranja, a određuju se kao razlika između propisanih primitaka i porezno priznatih izdataka.

3. POVIJESNI RAZVOJ POREZA NA DOHODAK

Pojam poreza vrlo je poznat od davnina. Gotovo svi narodi u povijesti primjenjivali su neki oblik oporezivanja. Poznatim prethodnicima poreza na dohodak smatraju se glavarina te klasni i staleški porezi. Engleska je prva zemlja koja je, 1798. godine, uvela porez na dohodak kako bi mogla financirati ratovanje. U tadašnje vrijeme porez na dohodak zvao se „*Aid and Contribution Tax*“, a William Pitt zaslužan je za nagovaranje Parlamenta za uvođenje spomenutog poreza. Porez na dohodak bio je ukinut 1802. godine nakon čega je ponovno vraćen. Nadalje, 1816. godine u vrijeme primirja ponovno je ukinut te su spaljeni svi registri s namjernom da se porez na dohodak više nikada ne uvede. No, zbog problema financiranja javnih rashoda koji je nastao uslijed smanjenja prihoda od carina, 1842. godine porez na dohodak ponovno je uveden u porezni sustav Engleske (Jelčić, 2011.).

Porez na dohodak bio je vrlo omražen i nepopularan no zbog svoje je izdašnosti pomogao Engleskoj učvrstiti svoju ekonomsku i gospodarsku poziciju. Upravo zbog toga, porez na dohodak predstavljao je uzor zbog kojega su ga počele uvoditi i druge države u svoje porezne sustave.

Njemačka (tadašnja Pruska) početkom 19. stoljeća također je provodila jedan oblik poreza na dohodak no on nije zaživio. Tek sredinom 19. stoljeća njemački državnici utvrdili su kako se načelo ravnomjerne raspodjele poreznog tereta može postići uvođenjem poreza na dohodak, ali je unatoč tome 1856. godine opet bio ukinut. Republika Njemačka je tek 1920. godine zakonom regulirala porez na dohodak koji se temeljio na dotadašnjem pruskom zakonu. Smatrao se moćnim oružjem u borbi protiv raširenih poreza na potrošnju koje su najvećim dijelom snosili siromašni građani.

Porezni sustav Republike Austrije pružao je mnoga rješenja koja su se u tadašnje vrijeme (1898.) smatrala vrlo modernima, a primjenjivao se i u Dalmaciji. U ostalim dijelovima Republike Hrvatske primjenjivao se mađarski sustav neposrednih poreza (Jelčić, 2011.).

Republika Hrvatska poreznom reformom 1994. godine obnovila je sustav oporezivanja dohotka koji je imao nekoliko osnovnih karakteristika. Naime, porez na dohodak odnosio se na dijelove koji su namijenjeni potrošnji dok dijelovi dohotka namijenjeni štednji i investiranju nisu bili podložni oporezivanju. Nadalje, porez na dohodak bio je sintetičkog karaktera što je značilo da su se različiti izvori dohotka spajali u ukupni (sintetički) dohodak koji je bio oporezivan jednim poreznim oblikom. Na taj način nastojala se postići pravednost u raspodjeli poreznog tereta.

Porez na dohodak u Republici Hrvatskoj reguliran je Zakonom o porezu na dohodak koji je doživio brojne izmjene od svog uvođenja (Šimović, 2011.).

Prema Rončević, B. (2006), nakon osamostaljenja 1991. godine Slovenija je provela poreznu reformu kada je oblikovan značajni dio današnjeg poreznog sustava zemlje. Takav porezni sustav se mogao usporediti s razvijenim zemljama. Reforma poreznog sustava donijela je brojne koristi poput smanjena broja poreza i doprinosa te promjene poreznih osnovica. 1994. godine Slovenija je provela reformu lokalne samouprave te je tako u razdoblju od 1994. do 2011. godine osnovano današnjih 212 općina koje su različite po veličini i broju stanovnika. 1997. godine Slovenija započinje pregovore o ulasku u Europsku uniju te tako vrši brojne promjene u državi.

Devedesetih godina nastala je jezgra sadašnjeg poreznog sustava Republike Slovenije kada su nastale promjene u porezu na dohodak te porezu na dobit. No, 2004. godine odnosno ulaskom zemlje u Europsku uniju doneseni su novi zakoni o porezu na dohodak i porezu na dobit koji su se počeli primjenjivati sljedeće godine.

4. KOMPARATIVNA ANALIZA POREZA NA DOHODAK U ODABRANIM ZEMLJAMA EUROPSKE UNIJE

Ovim poglavljem završnog rada nastoji se prikazati porez na dohodak u svakoj od odabranih zemalja: Republici Hrvatskoj, Saveznoj Republici Njemačkoj, Republici Sloveniji te Republici Austriji. Porez na dohodak biti će uspoređen s obzirom na strukturu poreznih stopa, udjelu u ukupnom bruto domaćem proizvodu (dalje u tekstu BDP), udjelu u ukupnim poreznim prihodima te apsolutnom iznosu prihoda.

4.1 POREZ NA DOHODAK REPUBLIKE HRVATSKE

Republika Hrvatska srednjoeuropska je država s glavnim gradom Zagrebom. Prema zadnjem popisu stanovništva iz 2021. godine broji nešto malo manje od 4 milijuna stanovnika. U istoj godini BDP je iznosio 68,96 milijardi američkih dolara. Republika Hrvatska 2013. godine postala je članicom Europske unije dok je 2023. godine službenu valutu hrvatsku kunu zamijenila za euro.

Porezni sustav Republike Hrvatske sastoji se od više poreznih oblika. To su: državni porezi, županijski porezi, gradski ili općinski porezi, zajednički porezi, porezi na dobitke od igara na sreću i naknade na priređivanje igara na sreću te naknada za priređivanje nagradnih igara. Porez na dohodak pripada zajedničkim izravnim porezima a provodi se od 1994. godine.

Porez na dohodak nameće se izravno na oporezivi dohodak pojedinca obično prema progresivnim poreznim stopama te upravo zbog tog svojstva može prilagoditi sposobnosti plaćanja pojedinaca i domaćinstva.

Porezni obveznik poreza na dohodak je, kao što je već spomenuto u prethodnim poglavljima rada, fizička osoba koja ostvaruje dohodak te nasljednik za sve porezne obveze koje proizlaze iz dohotka što ga je ostavitelj ostvario do svoje smrti. Nasljednik je istodobno i porezni obveznik za dohodak koji mu pritječe iz naslijeđenih izvora dohotka.

Tablicom u nastavku prikazana je struktura poreznih stopa poreza na dohodak u Republici Hrvatskoj.

Tablica 1 Struktura poreznih stopa poreza na dohodak u Republici Hrvatskoj

Godišnji iznos dohotka (u EUR)	Porezna stopa
0 - 47.780,28	20%
47.780,28 -	30%

Izvor: izrada autora prema podacima Europske komisije (2022.)

Kao što je vidljivo iz tablice 1, postoje dvije stope poreza na dohodak: porezna stopa na porez na dohodak je 24% do 360.000,00 kn godišnje (do 30.000,00 kn mjesečno) te 36% iznad 360.000,00 kn godišnje (iznad 30.000,00 kn mjesečno).

Osnovica poreza na dohodak rezidenta je ukupni iznos dohotka od nesamostalnog rada, dohotka od samostalne djelatnosti, dohotka od imovine i imovinskih prava, dohotka od kapitala i drugog dohotka, koji rezident ostvari u tuzemstvu i u inozemstvu (načelo svjetskog dohotka), a umanjen za osobni odbitak za rezidente. Tablicom u nastavku prikazani su iznosi osobnih odbitaka.

Tablica 2 Iznosi osobnih odbitaka u Republici Hrvatskoj

OSOBNİ ODBITAK	MJESEČNI IZNOS (u EUR)	GODIŠNJI IZNOS (u EUR)
Osnovni osobni odbitak	530,90	6 370.80
Prvo dijete	232,27	2 787.24
Drugo dijete	331,80	3 981.60
Treće dijete	464,53	5 574.36
Četvrto dijete	630,44	7 565.28
Peto dijete	829,53	9 954.36

Izvor: izrada autora prema podacima Europske komisije (2022.)

Tablicom 2 prikazano je kako godišnji iznosi osobnih odbitaka rastu sa svakim dodatnim djetetom. Osobni odbitak za peto dijete iznosi 9 954.36 eura dok se za svako sljedeće dijete koeficijent osobnog odbitka povećava progresivno za 0.6, 0.7, 0.8, itd. više od koeficijenta osnovnog osobnog odbitka za prethodno dijete. Dodatne porezne olakšice odnose na

uzdržavane članove uže obitelji i svako dijete kojima je utvrđen stupanj invaliditeta od 100%, a iznose 5 972.64 eura godišnje.

Osnovica poreza na dohodak nerezidenta je ukupni iznos dohotka od nesamostalnog rada, dohotka od samostalne djelatnosti, dohotka od imovine i imovinskih prava, dohotka od kapitala, dohotka od osiguranja i drugog dohotka, koji nerezident ostvari u tuzemstvu (načelo tuzemnog dohotka), a umanjjen za osobni odbitak za nerezidente.

Dohodak od samostalne djelatnosti, koji rezident ostvari u tuzemstvu i inozemstvu, a nerezident u tuzemstvu, umanjuje se:

- za iznos plaća novozaposlenih osoba,
- za iznos državne potpore za obrazovanje i izobrazbu te za naukovanja za obrtnička zanimanja prema posebnim propisima,
- za iznos izdataka za istraživanje i razvoj,
- za preneseni gubitak, nakon umanjjenja iz točke 1., 2. i 3., koji je rezident po osnovi obavljanja samostalne djelatnosti ostvario u tuzemstvu i inozemstvu, a nerezident u tuzemstvu.

U nastavku rada prikazana je tablica s podacima o ukupnim prihodima poreza na dohodak Republike Hrvatske u razdoblju od 2017. do 2021. godine.

Tablica 3 Porezni prihod poreza na dohodak Republike Hrvatske u razdoblju od 2017. do 2021. godine

Republika Hrvatska			
Godina	% BDP	% od ukupnih poreznih prihoda	Apsolutni iznosi prihoda od poreza na dohodak (u mil. EUR)
2021.	3,0 %	8,17 %	1 724.80
2020.	3,59 %	9,79 %	1 808.08
2019.	3,55 %	9,50 %	1 972.89
2018.	3,47 %	9,32 %	1 831.42
2017.	3,24 %	8,83 %	1 620.88

Izvor: izrada autora prema podacima Europske komisije (2022.)

Iz tablice 3 vidljivo je kako se udio prihoda od poreza na dohodak u ukupnom BDP-u u razdoblju od 2017. do 2021. godine kretao od 8,17 % (2021.) do 9,79 % (2020.). U 2021. godini vidljiv je zamjetan pad udjela prihoda od poreza na dohodak u ukupnom BDP-u države od čak 0,59 %, a u apsolutnom iznosu taj pad iznosi 646.31 milijuna eura. Porezni prihodi u 2021. godini iznosili su 20,8 milijardi eura (Europska komisija, 2022.).

4.2 POREZ NA DOHODAK SAVEZNE REPUBLIKE NJEMAČKE

Savezna Republika Njemačka smještena je u srednjoj Europi. Glavni grad Savezne Republike Njemačke je Berlin, a prema zadnjem popisu stanovništva broji oko 83,13 milijuna stanovnika. Sastoji se od ukupno 13 saveznih zemalja (*Länder*) i tri grada koji imaju status saveznih zemalja (Berlin, Hamburg, Bremen). S ukupnom površinom od oko 357.000 *km*², Savezna Republika Njemačka smatra se jednom od najvećih zemalja Europe, a po političkom uređenju predstavlja demokratsku parlamentarnu republiku (Manojlović, 2015.). BDP Savezne Republike Njemačke 2021. godine iznosio je 4,26 bilijuna američkih dolara.

Smatra se jednom od najrazvijenijih država svijeta te ima najsnažnije europsko gospodarstvo. Savezna Republika Njemačka jedna je od država koja je sudjelovala u osnivanju Europske unije, a članica je NATO-a, Ujedinjenih naroda te skupine G4 i G8 (Bošnjak, 2012.).

Porezni sustav Savezne Republike Njemačke obuhvaća oko 40 različitih poreznih oblika te se smatra vrlo kompliciranim poreznim sustavom. Porez na dohodak vrlo je značajan porez u Saveznoj Republici Njemačkoj, a službeni naziv mu je „Einkommensteuer“ te se provodi od 29.3.1920. godine.

Postoji nekoliko načina oporezivanja poreza na dohodak. Prvi od njih jest porez na plaću drugim riječima porez po odbitku, koji se plaća za dohodak od nesamostalnog rada. Zatim, postoje porezi na kapitalnu dobit te porez na nadzorne odbore odnosno EEV porez.

Svaka fizička osoba koja ima prebivalište ili živi u Njemačkoj duže od šest mjeseci ima obvezu plaćanja poreza na dohodak. Takve fizičke osobe imaju neograničenu poreznu obvezu. Ograničena porezna obveza uključuje sve osobe koje primaju dohodak u Njemačkoj, ali nemaju prebivalište ili uobičajeno boravište u Saveznoj Republici Njemačkoj. Sustav naplate vrlo je standardiziran te podrazumijeva izdavanje identifikacijske kartice odnosno broja svakom poreznom obvezniku koji je prijavljen na području Savezne Republike Njemačke.

Ovisno o visini ostvarenog dohotka primjenjuje se različita visina porezne stope kojom se oporezuje dohodak. Obveza oporezivanja dohotka počinje prilikom ostvarenog dohotka u iznosu od 9.409 eura na godišnjoj razini. Rastom dohotka povećava se i porezna stopa koja se primjenjuje pri oporezivanju. Tablicom 3 prikazane su porezne stope u Saveznoj Republici Njemačkoj i Republici Hrvatskoj za oporezivanje poreza na dohodak.

Tablica 4 Struktura poreznih stopa poreza na dohodak u Saveznoj Republici Njemačkoj

Godišnji iznos dohotka (u EUR)	Porezna stopa
0 – 10.908	0 %
10.909 – 15.999	14 %
16.000 – 62.809	24 %
62.810 – 277.825	42 %
277.826 -	45 %

Izvor: izrada autora prema podacima Europske komisije (2022.)

Iz tablice 4 vidljivo je kako se Savezna Republika Njemačka i Republika Hrvatska razlikuju po pitanju poreznih stopa odnosno oporezivanja dohotka. U Saveznoj Republici Njemačkoj fizičke osobe su oslobođene plaćanja poreza do 10.908 eura te se razlikuju četiri porezne stope od 14%, 24%, 42% te 45%. Osim navedenoga, posebnost u Saveznoj Republici Njemačkoj je ta da postoji mogućnost zajedničkog podnošenja prijave supružnika pri čemu se oba dohotka zbrajaju i dijele na dva te se na taj način oporezuju. Takav postupak omogućuje supružnicima bolji rezultat u slučaju da se njihove plaće značajno razlikuju.

U sustavu oporezivanja dohotka postoji sedam kategorija nad kojima se vrši oporezivanje, a to su:

- dohodak od poljoprivrede i šumarstva
- dohodak od komercijalnog poslovanja
- dohodak od samostalnog rada
- dohodak od zaposlenja, oporezivanje mirovina i invalidnina
- dohodak od kapitalne imovine

- dohodak od iznajmljivanja i leasinga
- dohodak od ostalih prihoda kao npr. privatne mirovine ili uzdržavanje (FinanceScout24, 2023.)

Fizičke osobe koje imaju plaću manju od 450 eura mjesečno te osim glavnog posla rade „male poslove“ ne moraju plaćati porez na dohodak. Također, osobe koje rade u javnim ustanovama ili udrugama te njihova plaća nije veća od 2.400 eura godišnje imaju isto oslobođenje. Osim navedenih, naknada za nezaposlene, naknada za nesolventnost, naknada za bolovanje te skraćeno radno vrijeme uključeni su u oslobođenja. Iznosi osobnih odbitaka prikazani su tablicom u nastavku.

Tablica 5 Iznos osobnih odbitaka u Saveznoj Republici Njemačkoj

OSOBNI ODBITAK	MJESEČNI IZNOS (u EUR)	GODIŠNJI IZNOS (u EUR)
Osnovni osobni odbitak	909	10 908
Prvo dijete	373	4 476
Drugo dijete	373	4 476
Treće dijete	373	4 476
Svako iduće dijete	373	4 476

Izvor: izrada autora prema podacima Europske komisije (2022.)

Podaci Europske komisije prikazani tablicom 5 prikazuju kako osobni odbitak za svako dijete iznosi 4 476 eura dok je osnovni osobni odbitak 10 908 eura. Svaki iznos po roditelju sastoji se od dvije komponente: porezne olakšice za dijete (3 012 eura) i odbitak koji pokriva brigu o djeci te obrazovanju (1 464 eura)

Oporezivanje poreza na dohodak vrši se prema sljedećim načelima:

- Oporezivanje prema sposobnosti plaćanja: prema ovome načelu moguće je naplatiti porez u skladu s individualnom ekonomskom sposobnosti obveznika
- Načelo svjetskog dohotka: oporezuje se ukupni svjetski dohodak u zemlji prebivališta poreznog obveznika
- Neto načelo: oporezuje se samo neto prihod
- Načelo postupnih poreznih stopa: oporeziva stopa ovisi o dohotku
- Načelo periodičnosti: oporezivanje na temelju razdoblja

Tablicom u nastavku prikazan je udio prihoda od poreza na dohodak u ukupnom BDP-u Savezne Republike Njemačke kao i njihovi apsolutni iznosi u razdoblju od 2017. do 2021. godine.

Tablica 6 Porezni prihod poreza na dohodak Savezne Republike Njemačke u razdoblju od 2017. do 2021. godine

Savezna Republika Njemačka			
Godina	% BDP	% od ukupnih poreznih prihoda	Apsolutni iznosi prihoda od poreza na dohodak (u mil. EUR)
2021.	1,82 %	4,43 %	65.552
2020.	1,60 %	4,04 %	54.476
2019.	1,69 %	4,21 %	58.656
2018.	1,66 %	4,16 %	55.804
2017.	1,68 %	4,27 %	54.843

Izvor: izrada autora prema podacima Europske komisije (2022.)

Iz tablice 6 vidljivo je kako se udio poreza na dohodak u ukupnom BDP-u Savezne Republike Njemačke kreće od 1,60 % (2020.) do 1,82 % (2021.). Također, udio prihoda od poreza na dohodak u ukupnim poreznim prihodima u razdoblju od 2017. do 2021. godine kreće se od 4,04 % (2020.) do 4,43% (2021.). Slijedom toga vidljivo je kako je udio prihoda od poreza na dohodak u ukupnom iznosu BPD-a u istom razdoblju rastao iz godine u godinu.

4.3 POREZ NA DOHODAK REPUBLIKE SLOVENIJE

Republika Slovenija je zemlja u Srednjoj Europi koju karakterizira duga povijest, glavni grad je Ljubljana, a službeni jezik slovenski. Republika Slovenija broji 2.084.301 stanovnika te je BDP prema podacima iz 2021. godine iznosio 61,75 milijardi američkih dolara. Zemlja je u svibnju 2004. godine postala članicom Europske unije te je euro kao službenu valutu uvela 2007. godine u zamjenu za tadašnji slovenski tolar. Također, u prosincu iste godine Slovenija je postala članicom schengenskog područja. Republika Slovenija je parlamentarna demokratska republika kojoj je na čelu vlade koja ima izvršne i upravne ovlasti premijer, dok je na čelu države izravno odabrani premijer.

Struktura prikupljanja prihoda je decentralizirana odnosno prikupljanje se vrši na dvije razine, prihodi prikupljeni od općina te državni prihodi.

Porezni obveznik je rezident Republike Slovenije. Rezidentom se smatra osoba koji ima prijavljeno stalno prebivalište, osoba koja boravi izvan zemlje radi zaposlenja, osoba koja ima uobičajeno mjesto stanovanja i sjedište svojih interes u zemlji te osoba koja se nalazi više od 183 dana u Sloveniji tijekom porezne godine. Nerezident koji je postao rezidentom isključivo zbog zaposlenja je također dužan platiti porez na dohodak. Također poreznim obveznikom se smatra i fizička osoba koja boravi u zemlji radi liječenja ili studiranja. Svaka osoba sa prebivalištem u Republici Sloveniji obveznik je plaćanja poreza na dohodak. Naziv poreza na Dohodak u Republici Sloveniji je „dohodnina“ a provodi se od 1.1.1991. godine.

Tablica 7 Iznos osobnih odbitaka u Republici Sloveniji

OSOBNI ODBITAK	MJESEČNI IZNOS (u EUR)	GODIŠNJI IZNOS (u EUR)
Osnovni osobni odbitak	416,67	5 000
Prvo dijete	224,83	2 698
Drugo dijete	19,58	235
Treće dijete	163,25	1 959
Svako iduće dijete	163,25	1 959
Stare osobe	224,83	2 698

Izvor: izrada autora prema podacima Europske komisije (2022.)

Podaci Europske komisije prikazani tablicom 7 pokazuju kako osnovni osobni odbitak u Republici Sloveniji iznosi 5 000 eura. Također, vidljivo je kako godišnji iznos za svako iduće dijete 1 959 eura . Za uzdržavano dijete koje treba posebnu skrb odbitak je 9 777 eura dok je za osobe sa invaliditetom 18 188.61 eura.

Tablicom u nastavku prikazana je struktura poreznih stopa poreza na dohodak u Republici Sloveniji.

Tablica 8 *Struktura poreznih stopa poreza na dohodak u Republici Sloveniji*

Godišnji iznos dohotka (u EUR)	Porezna stopa
0 - 8.500	16 %
8.500 - 25.000	26%
25.000 - 50.000	33 %
50.000 - 72.000	39 %
72.000 -	50 %

Izvor: izrada autora prema podacima Europske komisije (2022.)

Za razliku od poreza na dobit koji se u Republici Sloveniji oporezuje jedinstvenom poreznom stopom, porez na dohodak se oporezuje sa čak pet poreznih stopa: 16 %, 26 %, 33 %, 39% i 50 % ovisno u kojem rasponu se nalazi iznos ostvarenog dohotka.

Nadalje, udjeli poreza na dohodak u poreznim prihodima i BDP-u su prikazani tablicom 9.

Tablica 9 *Porezni prihod poreza na dohodak Republike Slovenije u razdoblju od 2017. do 2021. godine*

Republika Slovenija			
Godina	% BDP	% od ukupnih poreznih prihoda	Apsolutni iznosi prihoda od poreza na dohodak (u mil. EUR)
2021.	5,44 %	14,25 %	2 839.76
2020.	5,25 %	14,02 %	2 469.02
2019.	5,24 %	14,02 %	2 545.17
2018.	5,36 %	14,30 %	2 456.90
2017.	5,09 %	13,64 %	2 187.84

Izvor: izrada autora prema podacima Europske komisije (2022.)

Udio prihoda od poreza na dohodak u ukupnim poreznim prihodima Republike Slovenije u promatranom razdoblju kretao se u rasponu od 13,64 % (2017.) do 14,30 % (2018.). S druge strane, udio poreza na dohodak u BDP-u se kretao između 5,09 % (2017.) i 5,44 % (2021.). Moguće je vidjeti kako je apsolutni iznos prihoda u 2021. godini nasuprot 2017. godine veći za

370,74 milijuna eura dok je udio u BDP-u u promatranom razdoblju narastao za 0,35 %. U 2020. godini apsolutni iznos prihoda pada za nešto više od 3 % nakon čega u 2021. godini raste za 13,06 %.

4.4. POREZ NA DOHODAK REPUBLIKE AUSTRIJE

Republika Austrija je država koja se nalazi u srednjoj Europi, a po zadnjem popisu stanovnika koji je proveden 2023. godine ima 9.104.772 stanovnika. Neovisnost je stekla državnim ugovorom 1955. godine dok je 1995. godine postala članicom Europske unije. Republika Austrija država je s čvrstom novčanom politikom, službena valuta je euro. Glavni grad Republike Austrije je Beč koji je i najveći grad. Ukupni BDP Republike Austrije u 2021. godini iznosi 480,4 milijarde američkih dolara dok BDP po stanovniku u istoj godini iznosi 53.637,71 USD.

Svaka fizička osoba koja ima prebivalište ili boravište u Republici Austriji podliježe porezu na dohodak. Također, pojedinci koji nemaju prebivalište u Republici Austriji mogu biti obveznici poreza na dohodak ostvaren u Republici Austriji. Dohodak se sastoji od zbroja svih pojedinačnih dohodaka a oni se mogu podijeliti u sedam vrsta: dohodak od poljoprivrede i šumarstva, dohodak od samozapošljavanja, dohodak od komercijalnog trgovanja, dohodak od nesamostalne djelatnosti, dohodak od kapitala te ostali dohoci. Porez na dohodak Republika Austrija počela je primjenjivati 1898. godine.

Tablicom 10 prikazana je struktura poreznih stopa poreza na dohodak u Republici Austriji.

Tablica 10 Struktura poreznih stopa poreza na dohodak u Republici Austriji

Godišnji iznos dohotka (u EUR)	Porezna stopa
0 – 11.000	0 %
11.000 – 18.000	20 %
18.000 – 31.000	32,5 %
31.000 – 60.000	42 %
60.000 – 90.000	48 %
90.000 – 1.000.000	50%
1.000.000 -	55%

Izvor: izrada autora prema podacima Europske komisije (2022.)

Iz tablice 10 moguće je vidjeti kako Republika Austrija ima ukupno sedam poreznih stopa poreza na dohodak, a to su: 0 %, 20 %, 32,5 %, 42 %, 48 %, 50 %, 55 %. Iznos dohodaka do 11.000 eura nije podložan oporezivanju dok je iznos dohotka veći od milijun eura oporezivan stopom od 55%. Kao i kod ostalih država, porezne stope rastu proporcionalno s rastom dohotka.

Podaci vezani za osobni odbitak u Republici Austriji dostupni su jedino za godišnji osnovni osobni odbitak koji iznosi 11.000 eura.

Tablicom u nastavku prikazani su prihodi poreza na dohodak Republike Austrije u razdoblju od 2017. do 2021. godine.

Tablica 11 Porezni prihod poreza na dohodak Republike Austrije u razdoblju od 2017. do 2021. godine

Republika Austrija			
Godina	% BDP	% od ukupnih poreznih prihoda	Apsolutni iznosi prihoda od poreza na dohodak (u mil. EUR)
2021.	1,20 %	2,78 %	4 880.37
2020.	1,16 %	2,76 %	4 420.09
2019.	1,46 %	3,42 %	5 802.37
2018.	1,36 %	3,21 %	5 243.99
2017.	1,28 %	3,05 %	4 730.47

Izvor: izrada autora prema podacima Europske komisije (2022.)

Iz tablice 11 moguće je vidjeti kako se udio poreza na dohodak u ukupnom BDP-u kreće između 1,16 % (2020.) i 1,46 % (2019.). Najveći apsolutni iznos prihoda od poreza na dohodak bio je u 2019. godini kada je iznosio 5 802.37 milijuna eura nakon čega je u 2020. godini pao za gotovo 1 382,28 milijuna eura nakon čega u 2021. godini opet doživljava porast.

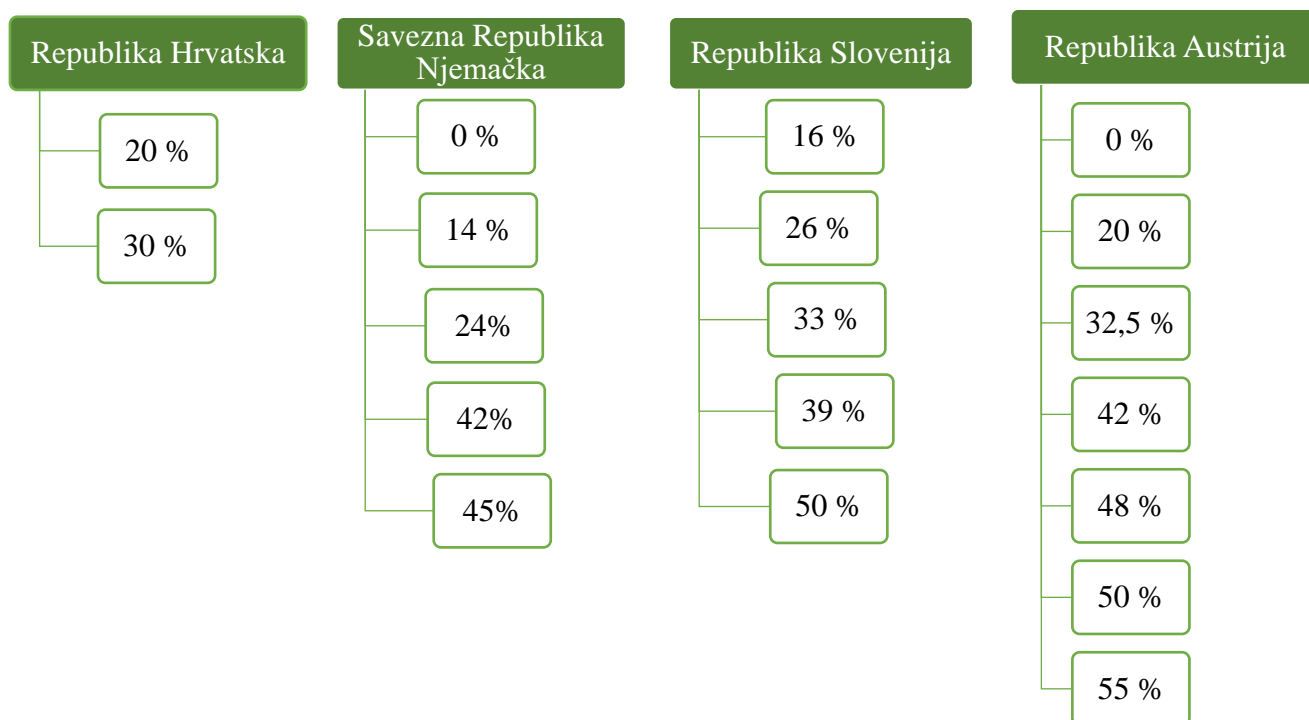
U narednom poglavlju završnog rada biti će uspoređeni porezi na dohodak u odabranim i prethodno analiziranim zemalja Europske unije.

4.5. USPOREBA POREZA NA DOHODAK U ODABRANIM ZEMLJAMA

Porezni sustavi razlikuju se u svim odabranim državama pa tako i porez na dohodak. Prema veličini zemalja geografski najveća je Savezna Republika Njemačka dok je Republika Slovenija površinom najmanja. Iz toga proizlazi i činjenica kako je BDP Savezne Republike Njemačke najviši (4,26 bilijuna američkih dolara), a najniži kod Republike Slovenije (61,75 milijardi američkih dolara). Sve četiri odabrane države imaju tri zajedničke karakteristike: države su srednje Europe, članice su Europske unije te za službenu valutu koriste euro.

Broj poreznih stopa kao i njihov iznos različit je u svim odabranim državama. Slikom 1 prikazana je struktura poreznih stopa poreza na dohodak u odabranim zemljama Europske unije kako bi se jasnije prikazala njihova razlika.

Slika 1 Struktura poreznih stopa poreza na dohodak u odabranim državama

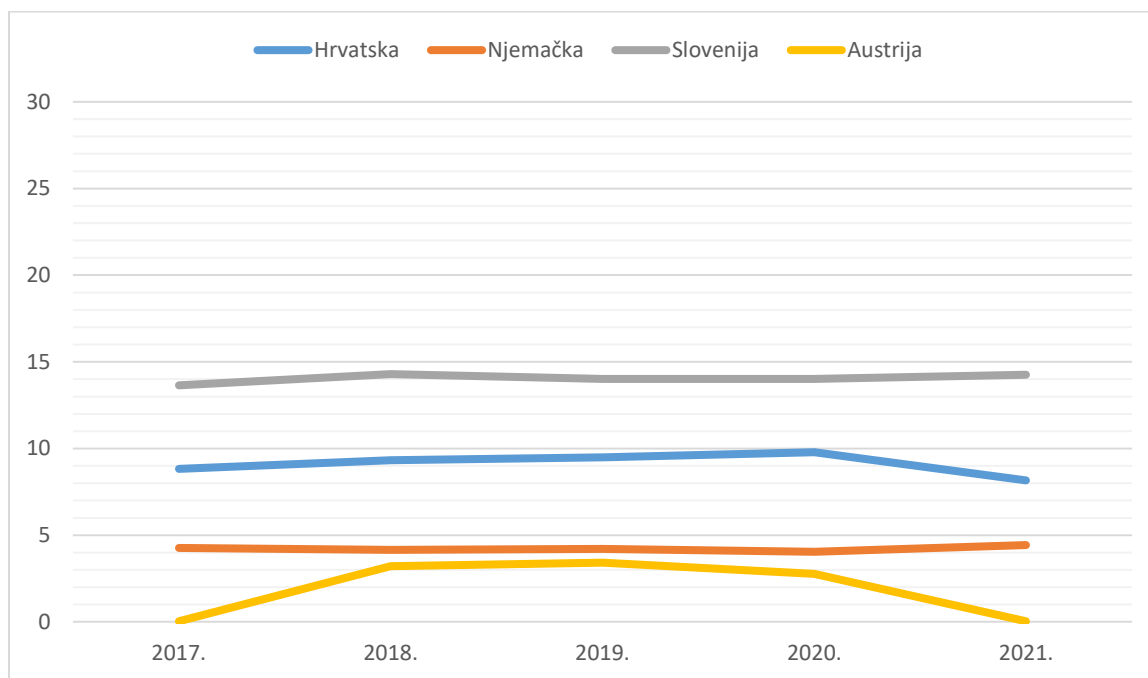

Izvor: izrada autora prema podacima Europske komisije (2022.)

Iz slike 1 vidljivo je kako se broj poreznih stopa razlikuje: Republika Hrvatska ima ukupno dvije porezne stope dok Republika Austrija broji najviše poreznih stopa poreza na dohodak, njih ukupno sedam. Savezna Republika Njemačka i Republika Slovenija imaju ukupno pet poreznih stopa ovisno o iznosu dohotka. Zanimljivo je primijetiti kako Savezna Republika Njemačka i Republika Austrija imaju poreznu stopu 0% do određene visine dohotka (11.000 eura u Austriji i 10.908 eura u Njemačkoj). Nasuprot tome, u Republici Hrvatskoj i Republici Sloveniji svaki iznos dohotka podliježe oporezivanju. Najveća porezna stopa na dohodak prisutna je u poreznom sustavu Republike Austrije te iznosi 55%.

Osim strukture poreznih stopa, među odabranim državama postoji i razlika u udjelu prihoda od dohotka u ukupnim poreznim prihodima što je i prikazano grafikonom 1.

Grafikon 1 Udio prihoda od dohotka u ukupnim poreznim prihodima odabranih država

Izvor: izrada autora prema podacima Europske komisije (2022.)

Iz grafikona 1 moguće je vidjeti kako Republika Slovenija ima najveći udio prihoda od poreza na dohodak u ukupnim poreznim prihodima (prosječno oko 14%). Druga po udjelu u poreznim prihodima je Republika Hrvatska s prosječno 9% udjela dok su iza nje Savezna Republika Njemačka (oko 4 %) te Republika Austrija s prosječno 3 % udjela prihoda od poreza na dohodak u ukupnim prihodima.

Trend kretanja udjela kao i apsolutnog iznosa prihoda od dohotka u Republici Hrvatskoj i Republici Austriji vrlo je sličan jer, kao što je vidljivo iz grafikona, udio prihoda od poreza na dohodak svoj vrhunac doživljava u 2020. godini dok u 2021. godini doživljava pad. S druge strane, Savezna Republika Njemačka i Republika Slovenija imaju gotovo isti trend kretanja prihoda od poreza na dohodak u razdoblju od 2017. do 2021. godine s vrlo malim promjenama.

5. ZAKLJUČAK

Pojam poreza nesumnjivo je vrlo značajan u svakoj državi s obzirom na izdašnost financijskih sredstava koji se njima prikupljaju kako bi se mogli pokriti javni rashodi. Svaki porezni sustav ima svoje posebnosti pa tako i porez na dohodak koji je predmet istraživanja ovog završnog rada.

Porez na dohodak prvi puta se pojavio u Engleskoj nakon čega se proširio i u ostalim državama. Engleska je bila uzor drugim državama po svojoj ekonomskoj snazi stoga su i druge države počele uvoditi porez na dohodak koji je uvijek bio omražen i nimalo poželjan među poreznim obveznicima.

Analizirajući dostupne podatke o porezu na dohodak u Republici Hrvatskoj, Saveznoj Republici Njemačkoj, Republici Sloveniji i Republici Austriji došlo se do određenih zaključaka. Promatrajući strukturu poreznih stopa poreza na dohodak vidljivo je kako Republika Hrvatska ima najmanje poreznih stopa dok je broj istih u Republici Austriji najveći (čak sedam). Također, zanimljivo je kako republika Austrija i Savezna Republika Njemačka imaju poreznu stopu od 0% do određenog iznosa dohotka što kod poreza na dohodak u Republici Hrvatskoj i Republici Sloveniji nije slučaj. Osim različitih poreznih stopa prisutna je razlika i u iznosu osobnih odbitaka u odabranim državama.

Komparativnom analizom podataka o udjelu prihoda od poreza na dohodak u ukupnom BDP-u država kao i u ukupnom iznosu poreznih prihoda zaključeno je kako najveći udio ima Republika Slovenije s prosječno 14 % dok je Republika Hrvatska na drugom mjestu s prosječno 9 % udjela.

Temeljem prikupljenih podataka zaključuje se kako porez na dohodak ima veliku važnost u poreznim sustavima odabranih država. Također, unatoč tome što se porezom na dohodak prikuplja značajan iznos financijskih sredstava za pokrivanje javnih rashoda vrlo je važno uočiti njegove nedostatke i dvojbe kako bi se zadovoljilo načelo pravednosti i ravnopravnosti oporezivanja ekonomske snage poreznog obveznika.

6. IZJAVA

Izjava o autorstvu završnog rada i akademskoj čestitosti

Ime i prezime studenta: Domagoj Zec

Matični broj studenta: 1-147/22

Naslov rada: Komparativna analiza poreza na dohodak u odabranim zemljama Europske unije i Republici Hrvatskoj

Pod punom odgovornošću potvrđujem da je ovo moj autorski rad čiji niti jedan dio nije nastao kopiranjem ili plagiranjem tuđeg sadržaja. Prilikom izrade rada koristio sam tuđe materijale navedene u popisu literature, ali nisam kopirao niti jedan njihov dio, osim citata za koje sam naveo autora i izvor te ih jasno označio znakovima navodnika. U slučaju da se u bilo kojem trenutku dokaže suprotno, spreman sam snositi sve posljedice uključivo i poništenje javne isprave stečene dijelom i na temelju ovoga rada.

Potvrđujem da je elektronička verzija rada identična onoj tiskanoj te da je to verzija rada koju je odobrio mentor.

Datum

Potpis studenta

20.10.2023.

Zec Domagoj

7. POPIS LITERATURE

7.1 KNJIGE I ČLANCI

1. Javorović, M. (2015). Porez na dohodak u republici hrvatskoj. *FIP - Financije i pravo*, 3 (1), 83-100. Dostupno na: <https://hrcak.srce.hr/156028>
2. Jelčić, B. (2011.), Porezi: Opći dio. Visoka poslovna škola Libertas, Zagreb. 113.-146.
3. Kesner-Škreb, M. (2004). Porez na dohodak. *Financijska teorija i praksa*, 28 (1), 141-143. Dostupno na: <https://hrcak.srce.hr/5755>
4. Manojlović, R. (2015.), Javna uprava i politički sustav Savezne Republike Njemačke: modernizacija kroz očuvanje tradicije. Dostupno na: <https://hrcak.srce.hr/file/205267>

7.2 INTERNETSKI IZVORI

1. Bošnjak, D. (2012.), Porezni sustav Njemačke. Dostupno na: <https://www.scribd.com/document/451915523/porezni-sustav-njemacke-doc>
2. Business Service Portal (2023.), Porez na dohodak. Dostupno na: <https://www.usp.gv.at/en/steuern-finanzen/einkommensteuer.html>
3. Europska komisija (2022). Data on Taxation Trends: Croatia. Dostupno na: https://taxation-customs.ec.europa.eu/taxation-1/economic-analysis-taxation/data-taxation-trends_en
4. Europska komisija. (2022). Direct taxes- Personal Income Tax Austria. Dostupno na: https://ec.europa.eu/taxation_customs/tedb/taxDetails.html?id=17/1672527600
5. Europska komisija. (2022). Direct taxes- Personal Income Tax Croatia. Dostupno na: https://ec.europa.eu/taxation_customs/tedb/taxDetails.html?id=2961/1640991600
6. Europska komisija. (2022). Direct taxes- Personal Income Tax Germany. Dostupno na:
7. Europska komisija. (2022). Direct taxes- Personal Income Tax Slovenia. Dostupno na: https://ec.europa.eu/taxation_customs/tedb/taxDetails.html?id=715/1672527600
8. https://ec.europa.eu/taxation_customs/tedb/taxDetails.html?id=122/1672527600
9. Ministarstvo financija, Porezna uprava (2023.), Porez na dohodak. Dostupno na: https://www.porezna-uprava.hr/HR_porezni_sustav/Stranice/porez_na_dohodak.aspx

Domagoj Zec: *Komparativna analiza poreza na dohodak u odabranim zemljama Europske unije i Republici Hrvatskoj* (stručni završni rad)

10. Pešut, M. (2021). Porez na dohodak – analiza, financijska uloga i ostali učinci: Završni rad (Završni rad). Osijek: Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Ekonomski fakultet u Osijeku. Dostupno na: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:145:801381>
11. Rončević, B. (2001). Socijalna situacija i socijalne reforme u Sloveniji. *Revija za socijalnu politiku*, 8 (2), 131-157. Dostupni na: <https://doi.org/10.3935/rsp.v8i2.215>
12. Šimović, H. (2012). Razvoj poreza na dohodak u Hrvatskoj: reforme i promašaji. *Revija za socijalnu politiku*, 19 (1), 1-24. Dostupno na: <https://doi.org/10.3935/rsp.v19i1.1045>
13. Your Europe (2023.): Porez na dohodak u inozemstvu. Dostupno na: https://europa.eu/your-europe/citizens/work/taxes/income-taxes-abroad/index_hr.htm
14. Zakon o porezu na dohodak (2023.). Dostupno na: <https://www.zakon.hr/z/85/Zakon-o-porezu-na-dohodak>

8. POPIS SLIKA, TABLICA I GRAFIKONA

Slika 1	Struktura poreznih stopa poreza na dohodak u odabranim državama.....	25
Tablica 1	Struktura poreznih stopa poreza na dohodak u Republici Hrvatskoj	14
Tablica 2	Iznosi osobnih odbitaka u Republici Hrvatskoj	14
Tablica 3	Porezni prihod poreza na dohodak Republike Hrvatske u razdoblju od 2017. do 2021. godine	15
Tablica 4	Struktura poreznih stopa poreza na dohodak u Saveznoj Republici Njemačkoj.....	17
Tablica 5	Iznos osobnih odbitaka u Saveznoj Republici Njemačkoj	18
Tablica 6	Porezni prihod poreza na dohodak Savezne Republike Njemačke u razdoblju od 2017. do 2021. godine	19
Tablica 7	Iznos osobnih odbitaka u Republici Sloveniji	20
Tablica 8	Struktura poreznih stopa poreza na dohodak u Republici Sloveniji	21
Tablica 9	Porezni prihod poreza na dohodak Republike Slovenije u razdoblju od 2017. do 2021. godine	21
Tablica 10	Struktura poreznih stopa poreza na dohodak u Republici Austriji.....	23
Tablica 11	Porezni prihod poreza na dohodak Republike Austrije u razdoblju od 2017. do 2021. godine	24
Grafikon 1	Udio prihoda od dohotka u ukupnim poreznim prihodima odabranih država	26

ŽIVOTOPIS

Domagoj Zec

Državljanstvo: hrvatsko Datum rođenja: 20/07/1999 Spol: Muško Telefonski broj: (+385) 955079081

E-adresa: domagojzec99@gmail.com

Kućna: Neretvanska 16, 31431 Čepin (Hrvatska)

OBRAZOVANJE I OSPOSOBLJAVANJE

Komercijalist

Trgovačka i komercijalna škola "Davor Milas" u Osijeku [05/09/2014 – 15/05/2018]

Mjesto: Osijek

Zemlja: Hrvatska

Internetska stranica: <http://ss-trg-kom-dmilas-os.skole.hr/>

Stručni prvostupnik ekonomije (bacc.oec.) - smjer Trgovina

Veleučilište "Lavoslav Ružička" Vukovar (Hrvatska) [2020 – 2022]

Mjesto: Vukovar

Zemlja: Hrvatska

Internetska stranica: <https://www.vevu.hr/>

Stručni prvostupnik ekonomije (bacc.oec.) - smjer Poslovna Ekonomija i Financija

Veleučilište Baltazar Zaprešić [2022 – Trenutačno]

Mjesto: Osijek

Zemlja: Hrvatska

Internetska stranica: <https://www.bak.hr/>

Njemački Jezik A2 razina

Učilište Lingua [2022 – 2023]

Mjesto: Osijek

Zemlja: Hrvatska

Internetska stranica: <https://lingua.hr/>

RADNO ISKUSTVO

Prodavač

Lidl Hrvatska d.o.o., Velika Gorica (Hrvatska) [08/08/2018 – 31/03/2019]

Mjesto: Osijek

Zemlja: Hrvatska

- rad na blagajni
- rad u skladištu
- slaganje robe
- održavanje čistoće trgovine
- pomoć kupcima

Agent u telefonskoj prodaji

OT-Optima Telekom d.d. [23/04/2019 – 18/01/2021]

Mjesto: Osijek

Zemlja: Hrvatska

- Proaktivna prodaja telekomunikacijskih usluga
- Rad u excel bazi
- Odrađivanje zadanih zadataka od strane voditelja tima
- Poznavanje ponude telekomunikacijskih usluga na tržištu
- Kvalitetno izvršavanje zadanih zadataka i ispunjenje zadanih targeta

Prodajni predstavnik za privatne i poslovne korisnike

A1 Hrvatska d.o.o [19/01/2021 – 31/03/2022]

Mjesto: Osijek

Zemlja: Hrvatska

- Prodaja telekomunikacijskih usluga
- Održavanje sastanaka s kupcima
- Rad u excel tablici
- Rad sa postojećim i novim korisnicima
- Terenska prodaja
- Odgovori na upite kupaca
- Podrška kupcima
- Kvalitetno izvršavanje zadataka i ispunjenje targeta

Korisnička i tehnička podrška

Telemach Hrvatska d.o.o. [06/2022 – 28/02/2023]

Mjesto: Osijek

Zemlja: Hrvatska

- Rješavanje upita korisnika putem telefona
- Rješavanje upita korisnika putem maila
- Rješavanje tehničkih poteškoća
- Rad u excel tablici

Prodajni savjetnik putem telefona i putem Web prodaje

Telemach Hrvatska d.o.o. [01/03/2023 – Trenutačno]

Mjesto: Osijek

Zemlja: Hrvatska

- Prodaja telekomunikacijskih usluga
- Rad u excel tablici
- Rad sa novim korisnicima
- Prodaja putem weba

JEZIČNE VJEŠTINE

Materinski jezik/jezici: **Hrvatski**

Drugi jezici:

Njemački

SLUŠANJE B1 ČITANJE B1 PISANJE B1

GOVORNA PRODUKCIJA B1

GOVORNA INTERAKCIJA B1

Engleski

SLUŠANJE A2 ČITANJE A2 PISANJE A2

GOVORNA PRODUKCIJA A2

GOVORNA INTERAKCIJA A2

Razine: A1 i A2: temeljni korisnik; B1 i B2: samostalni korisnik; C1 i C2: iskusni korisnik

DIGITALNE VJEŠTINE

MS Office (Word Excel PowerPoint) / SAP (financije) / Izvrsno poznavanja SAP-a / Microsoft Word

VOZAČKA DOZVOLA

Vozačka dozvola: B